

ŽEHUŇSKÝ MASOPUST

dne 3. 3. 2012 od 11,00 hod.

Sraz masopustního průvodu v Žehuni
na náměstíčku před poštou.

Průvod bude doprovázet kapela
Suchdolanka

Jakékoliv masky vítány!

Přijďte řádně namaškovat!

- Další tuzemskosti se neze nekladou!

Žehuňský masopust 3. března 2012 oživil někdejší přes třicet let zapomenutou tradici maškarních průvodů, které se pravidelně pořádaly už před druhou světovou válkou. Po válce se na čas tato tradice obnovila; pořadateli bývali hasiči, později též členové svazu mládeže. V kronikách není zaznamenáno, odkdy se tento zvyk v Žehuni udržoval.

Letos si organizaci vzala zodpovědně na svá bedra kulturní komise obecního úřadu v čele se zkušenými Janou Urbanovou a Petrou Tomanovou, jejichž společenské a kulturní akce nacházejí u široké veřejnosti velký ohlas.

Myšlenka uspořádat masopust se setkala od počátku se všeobecným porozuměním. Potěšitelné bylo, že se nadchli nejen mladí, ale v nápaditých převlecích se v průvodu objevili i starší, zkušení, kteří si podobné veselice pamatovali ze svého mládí. Masek se přihlásilo čtyřicet, a nakonec se jich v průvodu sešlo nejméně padesát.

V deset hodin se scházejí v sále kulturního domu masky i hudebníci kapely Suchdolanka, mezi nimiž hrají také tři ženy. Hudebníci se tu posilní obloženým chlebíčkem nebo zákuskem, masky většinou na kuráž něčím tekutým a už se účastníci přesouvají na náves.

Musí se vyjít v 11 hodin, protože pochůzka po vsi bude dlouhá. Po společném fotografování předá starosta obce Ing. Karel Horák vládu nad obcí maskám, které se účastní masopustního průvodu.

Starostu Ing. Karla Horáka při přádávání moci nad obcí pro dnešní den do rukou masek vidíme ve stínu slunečníku pozorného, nepostradatelného a záhadného klauna, o němž bude řeč ještě několikrát.

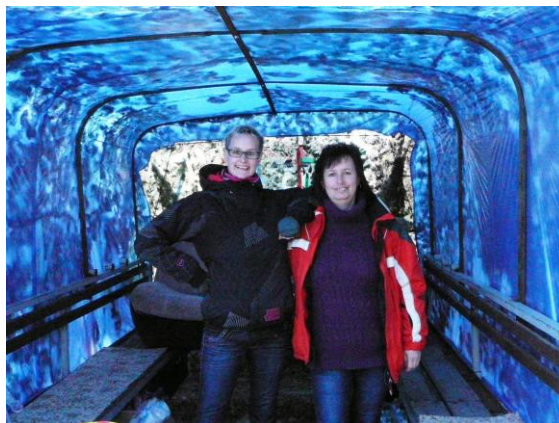

Já, Karel Horák, starosta obce
Žehuň, předávám pro dnešní den
3. března 2012 vládu nad obcí
Žehuň všem maškarám, které se
zúčastní dnešního masopustního
průvodu obcí .

Ing. Karel Horák

Muzikanti zahrají úvodní tuš, mnich Jenda Jehlička v doprovodu jeptišky Jany Cvrčkové masopustu požehná a řidič Michal Kopecký může nastartovat šatlavu.

Pohled na šatlavu vně i uvnitř se sličnými hosteskami Kateřinou Vorlíčkovou a Renatou Vorlíčkovou z čp. 74.

V 11 hodin se masky v doprovodu šatlavy vydávají na šestihodinovou pouť vesnicí. Je to přepestrá směsice. V čele policajti Honza Štěrba a Petr Krause s právem v doprovodu zdravotnice, medvěďárka Gábina Kuncová s medvědem Jardou Navrátilem, čertice Romana Dočkalová s dcerou Andrejkou, nevěsta Venda Kunc s ženichem Pavlínkou Tomanovou v doprovodu piráta Andulky Krejčové, hasiči, komíník Hana Kvasničková a další a další – masky známé i neznámé, poznané i zatím nepoznané.

Jmenujme alespoň některé známé: rybář Michal Ševčík, šašek Ing. Vlastimil Dubský - jinak zastupitel obce, drábové v parádních červených uniformách, sultán Kamil Hrouda z Oškobrhu, cikánky Maruška Pivná a Tereza Cvrčková, vězeň Petr Štěrba st., kobyla Tereza Böhmová - přítelkyně Michala Ševčíka a další a další, které odhalíme postupně později.

Za dráby v červených uniformách Zuzanou Dubskou a Jitkou Kuklovou vidíme mnicha s kápí a jeptišku. Bezdomovkyně Marcela Ševčíková, v civilu sekretářka obecního úřadu, a Dana Štěrbová se vydaly na obchůzku s důležitým nákladem v kočárku. Uvidíme je v plné kráse v průvodu ještě mnohokrát. A potom už „polomasky a civilisté“, kterých během průvodu postupně přibývalo.

Je krátce po jedenácté hodině, část průvodu dorazila do „zeleného zátiší“ před dům kronikářky Ludmily Tvrdíkové. Je to první zastavení; hlad a žízeň ještě nenastaly, alkohol se v čp. 230 nepředkládá ani koledníkům o Velikonocích, a tak nealkoholické pohoštění v tekuté i tuhé formě připravené společnou sousedskou rukou paní Marcely Brodi a kronikářky zůstalo téměř nedotknuté.

Suchdolanka zahraje, kronikářka si s medvědem zatančí a průvod se vydává na dlouhou obchůzku. Ta pravá rozverná maskarní nálada se teprve bude rozvíjet a v průběhu průvodu bude gradovat.

A tak se Marcelka Brodi zatím ani nedívá na téměř nedotknuté pohoštění, a jen sleduje, jak masky pomalu mizí v ulici Na Místech.

Klaun, dnes „lodivod – průvodce“ chvíli nabírá síly, zatímco masky procházejí první ulicí Na Místech. Klaun je opravdu k nepoznání. Pan starosta mi dává hádat, poznám-li, kdo se skrývá za nápaditou maskou. Nepoznávám. Dává mi doplňující otázku na jeho věk. Ptám se tedy přímo klauna. Neodpovídá. Vybízím ho: „Ukaž mi svou ruku, klaune!“ Nezdráhá se. „Jsi muž, pracuješ manuálně.“ Mlčky přikývne, ale to je konec konverzace. Jeho totožnost je mi dál záhadou, a to nejen mně, ale i mnohým jiným, až do doby, než průvod dorazí do „Obicek“. Kdo neví, které pomístné jméno v Žehuni nese toto označení, musí také ještě chvíli čekat nejen na klaunovo odmaskování, ale i na ozřejnění jména „Obicka“ nebo moderněji „Plácek“.

Toto je pravé klaunovo poslání a tento úkol plní svědomitě a zodpovědně celých šest hodin; přesně ví, kam masky vést..... A nyní se půjde na Čůraje a na Malou Stranu.

Masky dnes mohou téměř všechno - pomalovat obličej přihlížejících, zatáhnout do šatlavy k přípitku, který musí oběť zaplatit dobrovolným obnosem do pokladničky, kurážnější masky si také přivlastňují právo zastavovat příjíždějící auta na silnici, což také ty odvážnější s oblibou provádějí. S jakou se potáže Petr Baloun na kolečkových bruslích, představujícího hokejistu Jaromíra Jágra? Stojíme před sádkami, kterým už kraluje od minulého roku po panu Václavu Kavkovi mladý porybný Pavel Berka. A jsou vůbec Berkovi doma? Počkáme chvíli. Jsou, ale rodinu sklátila nemoc.

Při zastavení na hrázi před památným dubem si můžeme prohlédnout masky i zezadu. Zatím nespěcháme, ještě není ani poledne a počasí žehuňskému masopustu přeje. Jen se podívejme, obloha jako vymetená. Kominice Hana Kvasničková nabízí vlastnoručně vyrobené knoflíky pro štěstí. V plné kráse si také prohlédneme nejstarší masku, předsedu Mysliveckého sdružení Cidlina inženýra Jaroslava Tomáška z Kolína, který je stále duší Žehuňákem; vždyť sem denně dojíždí do rodného domu na návsi čp. 18 krmit své lovecké psy.

A pak už směřuje průvod po hrázi rybníka, na jehož povrchu pomalu roztává led, na Čůraje a na Malou Stranu. Je to přepestná směsice nejrozličnějších lidských i zvířecích bytostí, dětských masek, několika neidentifikovatelných masek a několika cizích masek, které ani mnohý z nás nezná. Poznáváme však bezpečně bezdomovkyně, policajta, řezníka Lukáše Ševčíka s pletencem buřtů kolem krku, vodnici, Jaroslava Navrátila, dráby a další. Mnozí nevíme, kdo se skrývá v masce sultána a esenbáka. Všichni pokračují stále za svým cílem, někteří po svých, jiní pohodlně v šatlavě, v níž se chvilkami svezou také muzikanti. Diváci je doprovázejí buď chůzí či aspoň pohledem, jako manželé Holoubkovi. A Pavel Heřmanský bedlivě fotografuje.

Konečně jsem dorazili na Čůraje. Prostoru na rozptýl je dostatek, Muzikanti zahrají a počkáme. Otevrou, neotevrou, jsou doma, nejsou doma? To se uvidí.

U Vávrů jsme uspěli, doma jsou, a tak se s nimi vyfotografujeme a postupujeme dál. Ano, také paní Hlušíčková je doma, jen hospodář leží již delší dobu v nemocnici. U dalších domů na Čůrajích i u Brzáků je veselo.

Paní Balounová nás vítá úsměvem, tak je radost si s ní zatancovat. Ale ani pan Baloun nepřijde zkrátka, jeho provede zase mladá jeptiška.

Je někdo doma v chalupě čp. 59 u Adamců? Mohli by tu být Heczkovi nebo Součkoví či dokonce paní Veselá. Ano, jsou tu Heczkovi, takže taneček patří jim. U Konvalinů jsou otevřená vrata, tam jsou také dnes doma.

U Blažků provede medvěďárka pana Milana, medvěd paní Blanku a pak už se šatlava obrací k návratu z Malé Strany zpět na Velkou Stranu.

Po krátkém zastavení a občerstvení u pana Miroslava Rydela v čp. 227 směřujeme ulicí ke mlýnu a jsme právě před domy chalupáře pana Jaroslava Suchého čp. 76 a manželů Martiny a Oldřicha Šípkových čp. 4.

Zastavení u Šípkových a pak u Matyášových před čp. 15 netrvá sice dlouho, ale je třeba provést hospodáře i hospodyně domů a nezapomenout ani na dceru Jolanu. Zatím mladá sličná vodnice v neklamné představě tekoucí vody mlýnského náhona využívá čas k odpočinku.

A to už nás kominice vede z plácku U Jána směrem k Dobšické ulici. No vida, už jsme tam dospěli. Máme v nohou nějaký ten nachozený metr, v žaludku pár dobrot, většinu masek zahřívá v hrdle pár kališků ohnivého moku, ale všichni se ještě statečně drží na nohou.

Zastavení před domem Králových čp. 198 předznamenává paní Magda Králová, kterou zřejmě vybídne urostlý policajt Jenda Štěrbá k tanci. Jen se pozorně podívejme, je dobře vyzbrojen municí na kuráž. Komu že to žehná svatý mnich? Všem, maskám i doprovázejícím, kterých postupně přibývá.

Co to vidíme, nejen tanec, ale i v šatlavě se musela paní Magda vykoupit, zatímco průvod postupuje dál Dobšickou ulicí. Minutu za minutou se posouvá čas kupředu a nohy se stávají těžšími a těžšími. Zatím ale nikdo neodhazuje „flintu do žita“ - nikdo to nevzdává. Krize se sice neúprosně, plíživě blíží, ale vůle ovládá tělo – vytrvat za každou cenu až do konce. Podívejme se však pozorně! Medvěda vede jiná medvědářka. To přece nic neznamená. Hlavně že má medvěd svou velitelku, však ji asi potřebuje při té namáhavé chůzi.

Paní učitelka Marta Jiroudková má v pohoštění výběr - umělecky zdobené perníčky, které je skoro škoda konzumovat, nebo raději něco na kuráž? Uplatní se oboje. A ty, mnichu, jen si dosyta užívej svobody, v té Tvé kutně je to vzácnost!

U Jiroudků ani hlava rodiny nepřijde zkrátka. Po tanečku s organizátorkou masopustu, půvabnou kočkou Janou Urbanovou, následuje ještě objetí ohnivé cikánky Mařenky Pivné.

Přestože se nám nechtělo z tohoto odlehlého zákoutí, kde na nás dýchl pohoda okamžiku, čas je neúprosný, a musíme dál, stále dál.

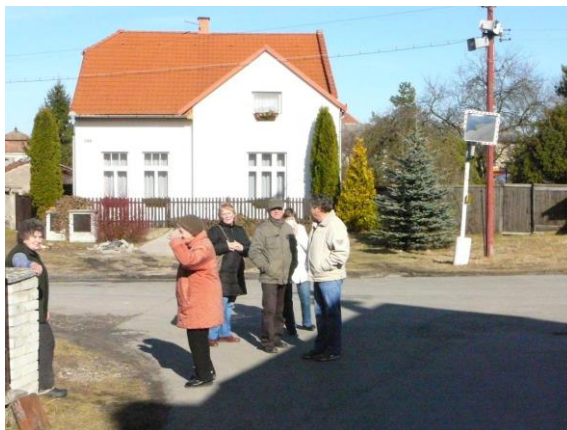
Dva muži v přátelské pospolitosti, kterým se příroda stala životním posláním - porybný v důchodu pan Václav Kavka s inženýrem Jaroslavem Tomáškem. Doklad, že paní Milada Kavková má smysl pro humor, prokázala v minulosti nejen při čarodějnickém reji, ale i tentokrát. Jen si ji prohlédneme důkladně v plné kráse!

Že jsou Kavkovi náruživí tanečníci, dokazují i tentokrát – pan Kavka v kole s organizátorkou - kočkou a paní Kavková s mnichem.

Nálada stoupá, kdo má zdravé nohy, vesele tancuje: šašek Vlád'a Matyáš s drábem, policajt s muchomůrkou zelenou Vlad'kou Krejčovou a další a další. My však jdeme dál až na konec Dobšické ulice.

Škoda, že zastavení na dvoře u Volejníků v čp. 200 s bohatě prostřeným stolem fotoaparát místostarosty Jiřího Podvala už nezachytil. Čekala ho však povinnost - v předstihu chystat pohoštění u nich doma.

Podívejme se na zastavení na křižovatce s bujným tancem cikánky s jeptiškou a mnicha s paní Věrou Exlerovou.

A už jsme dorazili k domu místostarosty Jiřího Podvala a jeho manželky Evy. Je třeba se správně rozhodnout, čemu dáme přednost – tanci, kávě, něčemu ostřejšímu, moučníku nebo lákavému masitému pohoštění? Rozhodnuto, podle chuti od každého něco.

Jen se podívejme, zásoby se zdají nevyčerpatelné a chutná všem. Také muzikantům už notně vytrávil.

Ještě zastavení u Hamáčků, u Holoubků, zajít ke Křížku a podstatnou část Žehuně jsme zdolali. Však už to i některé masky raději vzdaly, ale nezlobme se na ně, už toho všeho i na ně bylo nad jejich síly.

Díky přípitkům přibývá veselosti a rozvernosti a do zastřelení medvěda je ještě daleko. Na silnici ke Kolínu je čilý dopravní ruch, a tak ti nejodvážnější opět zastavují auta a žádají výkupné. Při zastavování volí každá maska vlastní metodu, úměrnou svému naturelu a momentálnímu rozpoložení. Kočka s úsměvem nastaví pokladničku, cikánka si lehne na kapotu, kat udeří razantně do střechy auta a potom kolemstojící trnou, co se bude dít. Děje se, ale kupodivu je řidič neobvykle tolerantní. Jiný řidič se s cikánkou na kapotě rozjede, jiný přidá košce minci do pokladničky, ale jsou i tací, kteří se zakaboní a bravurně vyrazí vpřed. A stále ještě zbývá Choťovská ulice, Mariánská ulice a střed obce.

V našem putování jsme už dospěli k bytovce čp. 64. Tady si šašek dopřeje krátké posezení na schodech, zatímco medvěd v činnosti nezahálí. Policajt si zatancuje se svou maminkou Danou a kočky se nechají zvěčnit s panem Dejem. Konečně zahlédneme před objektivem s úsměv na tváři další z organizátorek masopustu - kočku Petru Tomanovou.

Už jsme dorazili před dům čp. 205 Jana Jehličky, obětavého mnicha, a Jany Urbanové, jedné z hlavních organizátorek; po nezbytném posílnění se opět

tančí na východním okraji Žehuně směrem k Choťovicím a pak se otáčíme zpět k Mariánské ulici.

Zastávka u domu starosty obce Ing. Karla Horáka je naplněna za podpory ohnivých přípitků veselím a bujarým tancem.

Mariánskou ulici jsme bez úrazu zdolali a podruhé jsem stanuli na návsi, odkud průvod v 11 hodin vycházel.

Nyní nás čeká hlavní ulice v centru obce s rázným vykročením sličné pirátky Andulky Krejčové a žehnáním jeptišky Jany Cvrčkové. I doprava se zastaví a tak čekáme, jak bude řidič reagovat. Vše proběhlo v klidu se shovívavým porozuměním pro nezvratné právo masek.

V oáze klidu a pohody na dvoře u Lohnických v čp. 77 muzikanti jak se sluší a patří zahrají, uondané masky a vyčerpaní hudebníci vypijí trochu kávy, a posilní se tvarohovou buchtou a smaženicí. Mních si zatancuje s Mgr. Libuškou Vaňkovou a zatím se paní Marta Lohnická vyfotografuje pro štěstí s kominičkem a myslivcem.

Za chvíli budeme po šesti hodinách po třetí na návsi. Někteří odpadli, nevíme sice přesně kdy a kde, ale vím proč, vždyť důvodů k tomu bylo nesčíslně. Také z diváků zůstali jen ti nejzdatnější a nejvytrvalejší, kteří si nechtějí nechat ujít odsouzení medvěda za jeho prohřešky.

Sláva, vydrželi jsme až do konce. Tak teď jen předat vládu obce opět starostovi a vynést soud nad medvědem.

Vážené maskary, vážení hosté.

Průvod obcí jsme zdárně ukončili . Nyní nám zbývá jen
poděkovat všem maskarám za účast, všem příznivcům
a doprovodu za dary .

Panu starostovi vracíme vládu nad obcí Žehuň, kterou nám
laskavě zapůjčil pro celý den. Naším posledním úkolem je
vynést soud nad medvědem, který na sebe převzal veškeré
špatnosti v naší obci.

- 1) nepořádnost
- 2) nedochvilnost
- 3) vandalství
- 4) závistivost
- 5) pomlouvačnost
- 6) smilstvo

A za toto ho odsuzujeme k trestu smrti zastřelením.
Prosím pověřeného střelce o vykonání trestu

V Žehuni 3. 3. 2012

Všechno organizátorky a masky zvládly, úspěšně se navázalo na někdejší slavnou tradici žehuňských masopustních průvodů a už těšíme se na další v roce 2013. Ať žijí znovuvzkříšené šibřinky v Žehuni!

Na závěr přidávám ještě několik vybraných fotografií z fotoaparátu Daniela Kvasničky a místostarosty Jiřího Podvala.

Masopustní průvod zachytilo svými fotoaparáty také mnoho přihlížejících diváků. Některé záběry z nich jsou také v tomto výběru uvedeny - od Mgr. Libuše Vaňkové, Pavla Heřmanského, kronikářky a dalších. Ve své celistvosti byla na webu na odkazu zehun.wz.cz/mp/ prezentována celá řada originálních záběrů, jak je zachytil Daniel Kvasnička. Tu jsou další z nich.

Více lze spatřit na webu zehun.wz.cz/mp/.

Historie masopustu

O masopustních rejích z Čech i Moravy jsou dochovány písemné zprávy již ze 13. století, i když svátek je zřejmě ještě staršího data. Od středověku mravokárci vystupovali proti rozpustilostem, které se o masopustu děly, lidi to však nijak neodradilo od záminky k bujarým oslavám. Kolem 18. století se začaly pořádat zvláštní taneční zábavy, tzv. reduty. Zpočátku byly přístupné jen vyšším vrstvám, později všem zájemcům. První reduta v Praze se konala v

Masopust - svátky obžerství

Hlavní masopustní zábava začínala o "masopustní neděli" bohatým obědem a hodováním. Nezbytnou součástí masopustního jídelníčku byly koblihy smažené na másle. Na stole ovšem nemohli chybět ani boží milosti, klobásy a slanina a pochopitelně pálenka, neboť tím vším byli obchůzkáři obdarováváni. A pokud byla na masopust třeskutá zima, vhod přišlo i počastování teplou zhřívavicí. V pondělí pak probíhaly různé taneční zábavy a v úterý sváteční průvody maškar, hrálo se divadlo a podobně. Odbytím nebo lépe řečeno odtroubením půlnoci však veškerá zábava končila. Začínala popeleční středa a s ní i předvelikonoční postní období. Lidé věřili, že pokud budou o masopustu tancovat přes půlnoc, objeví se mezi nimi ďábel, často jako cizinec v zeleném kabátě.

Těm, kdo se oslav masopustu neúčastnili se posílala bohatá výslužka. V Čechách zvaná zabijačka a na Moravě šperky. Výslužka většinou obsahovala huspeninu, klobásy, jelítka, jitrnice, ovar, škvarky.

Popeleční středa

Popeleční středa se již nesla v přísně postním duchu. Oběd tvořila většinou čočka s vajíčkem, sýr, chléb, vařená krupice nebo pečené brambory. Její termín připadá na 40. den před Velikonocemi; do těchto 40 dnů se nepočítávají neděle, proto v praxi připadá popeleční středa na 46. den před Velikonoční nedělí. Kvůli nepravidelnému výpočtu data Velikonoc se její termín každý rok mění.

V březnu 2012 zpracovala kronikářka

Ludmila Tvrdíková

